

to use languages effectively online. Promoting a balanced approach that embraces the benefits of social media while preserving the integrity of the formal language will reduce the negative consequences of language simplification. In conclusion, social media is both a powerful tool for language learning and a force reshaping modern communication. While its impact on language simplification poses certain risks, it also offers unique opportunities for learning and engagement. By fostering awareness, critical thinking, and responsible language use, we can harness the benefits of social media and preserve the richness and wonder, as well as the complexity, of language for future generations.

References

1. Exploring the Benefits and Challenges of Social Media in English Language Learning: Insights from English Education Students <https://doi.org/10.31004/jele.v9i13.505> Siska Oktawidya Wati, Kurnia Budiayanti, Eva Mizkat", Novia Juita Havid Ardi STKIP YDB Lubuk Alung, UIN SUSKA Riau, Universitas Asahan, Universitas Negeri. Corresponding Author siskaoktawidyawati@student.unp.ac.id
2. Exploring The Impact Of Social Media On Language by Sarvar Umirov, Tashkent State University of Law published on February 2023.
3. Social Media used in Language Learning :benefits and challenges by Awal Kurnia Putra Nasution, published on June 2022 ,Journal of Linguistics Literature and Language Teaching]
4. Конисов, Г., & Уразниязова, Г. (2024). Comparing and levelling process in typology and translation. Актуальные вопросы лингвистики и преподавания иностранных языков: достижения и инновации, 1(1), 64-65.

GLOBALIZATSIYALASHGAN ZAMONAVIY TILSHUNOSLIK PARADIGMALARI

Zikrillayeva Farangiz Baxtiyor qizi,
Dustmurodova Mushtariy Rustam qizi,
Normamatova Nigina O'ktam qizi,
Saydulloyeva Mohinur Xurshid qizi,
Iqtisodiyot va pedagogika universiteti talabalari
Scientific advisor: Abdiraximova Moxigul Normurodovna

Annotatsiya. Ushbu maqolada globalizatsiya jarayonining zamonaviy tilshunoslik paradigmalari shakllanishiga ta'siri tahlil qilinadi. Xalqaro kommunikatsiya, ko'plik tillarining o'zaro ta'siri, sun'iy intellekt asosida tilshunoslik va kompyuter lingvistikasi imkoniyatlari kabilar globalizatsiya sharoitida tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar. Globalizatsiya, iqtisodiy integratsiya, madaniy integratsiya, global kommunikatsiya, tilshunoslik paradigmalari.

Kirish

Globalizatsiya zamonaviy lingvistika sohasiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Dunyo miqyosida madaniy va iqtisodiy integratsiyaning jadallashishi natijasida tillararo o'zaro ta'sir kuchayib, yangi tillar va dialektlarning rivojlanish jarayoni murakkablashmoqda. Ushbu maqolada globalizatsiya

sharoitida zamonaviy tilshunoslik paradigmalari, ularning rivojlanishi va yangi tendensiyalar tahlil qilinadi.

Tilshunoslikda paradigma atamasi - so'zning o'ziga xos grammatik toifalariga muvofiq modifikatsiyasini aks ettiruvchi bitta so'z shakllari tizimi; pasayish yoki konjugatsiya turining namunasini bildiradi. "Paradigma" tushunchasi so'z yasashida, leksikologiyada va sintaksisda ham qo'llaniladi.

Metodologiya

Maqolada tilshunoslik va sotsiolingvistika sohalarida qabul qilingan empirik va nazariy usullar qo'llanildi. Turli xalqaro tadqiqotlar va tahlillar asosida ma'lumotlar to'plandi, global kommunikatsiya muhitining tilshunoslik paradigmalariga ta'siri baholandi.

Birinchi marta "paradigma" atamasi 19-asr oxiri - 20-asr boshlaridagi shveytsariyalik tilshunos Ferdinand de Sossyur tomonidan bir xil xususiyatlarga ega bo'lgan elementlar sinfini belgilash uchun ishlatilgan. Tilshunoslikdagi paradigma ma'lum bir leksemalar sinfi uchun grammatik ma'noning o'zgarishini (holatlar, sonlar, jins va boshqalarni) namoyish etishga imkon beradigan jadvallar shaklida ishlab chiqilgan (ya'ni bitta so'zning turli shakllarini o'zgartirmasdan ma'nosi).

Morfologik paradigma (ba'zan "grammatik" deb ham yuritiladi) - bu bitta ildizdan grammatik ma'nolarini o'zgartirish orqali hosil bo'lgan so'zlar tizimi. Ba'zi hollarda rad qilingan yuqoridagi "bosh" so'zi morfologik paradigmaning namunasidir. Leksik paradigma semantik jihatdan bir-biriga qarama-qarshi bo'lgan so'zlarni (antonimlar, sinonimlar, paronimlar, omonimlar, guruhlar, semantik maydonlar va boshqalar) birlashtiradi (masalan, do'st yoki dushman, uy qurish). So'z yasash paradigmasi - bu bitta o'zakdan (hosiladan) kelib chiqqan, ammo turli xil semantik va grammatik ma'nolarga ega bo'lgan so'zlar to'plamidir (masalan, "tajriba" so'zidan to'rtta hosila hosil bo'lishi mumkin: tajribali, tajribali, tajribasiz, tajriba). Sintaktik paradigma - bu bir xil so'zlardan tuzilgan, ammo grammatik ma'no jihatidan farq qiluvchi jumlarlar tizimidir. An'anaviy ravishda sintaktik paradigma sakkiz muddatli hisoblanadi: sintaktik indikativning uchta shakli (hozirgi, kelajak, o'tmish) va sintaktik haqiqiy bo'lmagan kayfiyatning beshta shakli (rag'batlantiruvchi, subjunktiv, kerakli, shartli, majburiy)[1].

Natijalar va munozara

1. Til va globalizatsiya

Global tillarning kengayishi (ingliz, xitoy va ispan tillarining yetakchiligi);

Milliy tillarning globalizatsiya sharoitida transformatsiyasi;

Bilingvizm va ko'p tillilik hodisalari.

2. Zamonaviy lingvistik tadqiqotlar yo'nalishlari

Sun'iy intellekt va mashinaviy tarjima;

Kompyuter lingvistikasi va tabiiy tilni qayta ishlash (NLP);

Sotsiolingvistika va internet tilshunosligi.

3. Yangi paradigmalarining shakllanishi

Kiberlingvistika va texnologik tilshunoslik;

Til o'rganish metodologiyalarining modernizatsiyasi;

Xalqaro kommunikatsiyada yangi til normalarining shakllanishi.

Xulosa

Globalizatsiya jarayoni zamonaviy tilshunoslik paradigmalari rivojlanishiga ta'sir ko'rsatib, yangi tadqiqot yo'nalishlari va texnologik yondashuvlarning rivojlanishini rag'batlantirmoqda.

Sun'iy intellekt, mashinaviy tarjima, ko'p tillilik, xalqaro kommunikatsiya muammolari kabi mavzular tilshunoslik fanining eng muhim yo'nalishlariga aylanmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Gulxayo Habibulla qizi Bobonazarova. Tilshunoslikda paradigm va uning kelib chiqishi. «Scientific progress» Scientific Journal. 2024.
2. Concept definition.de (2014) Paradigma ta'rifi Conceptdefinition
3. Gonsales, A. (2003) Ijtimoiy fanlarning tadqiqot paradigmalari. Sociologiaunah.files.wordpress.com
4. Axmedovna, B. S. (2025, February). Ingliz tilini o'rganishda o'zaro muloqotning ahamiyati. In International Educators Conference (pp. 318-325).
5. Hamzayeva Z.M., Sunatov J.T. Ingliz tilini o'rganishda o'quv kurslarining ahamiyati. International Educators Conference.
6. Normurodovna, A. M. (2025, February). Tashkilotlar o'rtasidagi hamkorlikda Ingliz tilining ahamiyati. In *International Educators Conference* (pp. 310-317).
7. Ergashevna, S. M. (2025, February). Ingliz tili mutaxassisi bo'lishda boshlang'ich Ingliz tili darslarining ahamiyati. In *International Educators Conference* (pp. 350-357).
8. Axmedovna, B. S. (2025, February). O'zbekistonda xorijiy tillarning ahamiyati. In *International Educators Conference* (pp. 326-333).
9. Normurodovna, A. M. (2025, February). Ingliz tili grammatikasining Ingliz tili kursidagi ahamiyati. In *International Educators Conference* (pp. 302-309).
10. Ergashevna, S. M. (2025, February). Ingliz tili mutaxassislarini tayyorlashda xorijiy tajribalardan foydalanish. In *International Educators Conference* (pp. 358-365).